

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Факультет туризму

Кафедра туризмознавства і краєзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія світових цивілізацій

Освітня програма «Туризм»

Спеціальність 242 «Туризм»

Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

Затверджено на засіданні кафедри
туризмознавства і краєзнавства
Протокол № __ від “__” _____ 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія світових цивілізацій
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	Великочий Володимир Степанович, професор, доктор історичних наук, декан факультету туризму; Зарічняк Андрій Петрович, викладач кафедри туризмознавства і краєзнавства
Контактний телефон викладача	+380973882955
Е-mail викладача	Великочий Володимир Степанович – volodymyr.velykochyu@pnu.edu.ua; Зарічняк Андрій Петрович – andriy.zarichnyak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	денна, заочна форми навчання
Обсяг дисципліни	6 кредитів ECTS, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id cat=73&id cou=139
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до курсу	
<p>Предметом вивчення дисципліни є історичний процес розвитку суспільства в цілому, сукупність явищ суспільного життя в їх фундаментальних вимірах (зародження і розвиток державності, права, соціальних структур, економічних систем, відповідних типів ментальності, нагромадження культурних цінностей тощо).</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія світових цивілізацій від найдавніших часів до середини V ст. н.е.; 2. Світові цивілізації в епоху Середньовіччя, Нового та Новітнього часу. 	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів уявлення про світові цивілізації в їх фундаментальних вимірах (зародження і розвиток державності, права, соціальних структур, економічних систем, відповідних типів ментальності, нагромадження культурних цінностей). Теоретичні знання, отримані під час вивчення дисципліни, повинні сприяти формуванню чіткого уявлення про шляхи розвитку суспільства, його закономірності та відмінності, що дасть змогу не лише визначити негативні та позитивні тенденції цього процесу, але й усвідомити можливі шляхи виходу людства з сучасних світових криз.</p> <p>Завданнями даного курсу є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналіз джерел, літератури та методів дослідження; • вивчення понятійного та категоріального апарату; • характеристика основних напрямків розвитку людства; • вивчення визначальних та специфічних факторів існування, розвитку та занепаду світових цивілізацій; • розкриття механізмів вирішення проблем розвитку людства. <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні концептуальні підходи до історії; • сутність та особливості цивілізаційного підходу до аналізу історичного процесу; • шляхи розвитку різних цивілізацій, їх періодизацію, здобутки, особливості, роль і значення у світовій історії; 	

- основні факти, дати, події та імена видатних особистостей, які представляють історію цивілізацій.
вміти:
- знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел;
- класифікувати і систематизувати завдання з проблеми;
- формулювати, коментувати, підкріплюючи конкретними прикладами базові поняття і терміни дисципліни;
- аналізувати і систематизувати соціально-значущі явища і процеси;
- розкривати соціально-історичну сутність явищ і процесів людського буття;
- характеризувати особливості історичного розвитку окремих цивілізацій;
висловлювати і обґрунтовувати свою позицію з питань, що стосуються перспектив розвитку та взаємодії сучасних цивілізацій.

4. Компетентності

- ЗК03.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- ЗК04.** Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- ЗК05.** Прагнення до збереження навколишнього середовища;
- ЗК06.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК07.** Здатність працювати в міжнародному контексті;
- ЗК08.** Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- ЗК09.** Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;
- ЗК10.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК11.** Здатність спілкуватися іноземною мовою;
- ЗК12.** Навички міжособистісної взаємодії;
- ЗК13.** Здатність планувати та управляти часом;
- ЗК14.** Здатність працювати в команді та автономно
- ФК15.** Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;
- ФК16.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ФК26.** Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

5. Результати навчання

- ПР06.** Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів;
- ПР11.** Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності;
- ПР12.** Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг;
- ПР13.** Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей;
- ПР14.** Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття;
- ПР15.** Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань;
- ПР16.** Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості;
- ПР17.** Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері;
- ПР18.** Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях;
- ПР19.** Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань;
- ПР20.** Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання;
- ПР21.** Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності;
- ПР22.** Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

6. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу 180 год.					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			30		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			30		
самостійна робота			120		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
6	242 «Туризм»	3	Нормативний (цикл професійної підготовки)		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу «Історія світових цивілізацій». Поняття цивілізації. Теорії цивілізацій 1. Формування і еволюція поняття «цивілізація». 2. Концепції лінійної і циклічної історії. 3. Поняття цивілізації та її ознаки. 4. Види цивілізацій: глобальна, світові та локальні цивілізації. 5. Структура цивілізацій. 6. Розгортання цивілізацій в часі та просторі.	лекція/ практ. зан.	5; 23; 26; 28	Відповідно до методичних рекомендацій, 4 год. л., 2 год. практ., 4 год. сам.	5%	Відповідно до розкладу навчання
Тема 2. Річкові цивілізації Месопотамії і Стародавнього Єгипту 1. Вплив природно-кліматичних умов на формування та розвиток річкових цивілізацій. 2. Східна деспотія як перша форма державності Стародавнього Сходу. 3. Етногенез і ментальність населення. 4. Основні етапи історичного розвитку цивілізації Межиріччя. 5. Релігійні уявлення. 6. Систематизація наукових знань: математика, астрономія, медицина, географія. 7. Основні пам'ятки архітектури та мистецтва Шумеру, Аккаду, Вавилонії, Ассирійської імперії.	лекція/ практ. зан.	2; 12; 20; 30	Відповідно до методичних рекомендацій, 4 год. л., 4 год. практ., 4 год. сам.	10%	Відповідно до розкладу навчання

<p>8. Природні умови розвитку давньоєгипетської цивілізації.</p> <p>9. Основні етапи історичного розвитку Стародавнього Єгипту.</p> <p>10. Матеріальна культура. Архітектура та монументальне мистецтво Стародавнього Єгипту.</p> <p>11. Духовна культура. Єгипетська писемність: ієрогліфіка, ієратика, демотика.</p> <p>12. Науково-практичні знання стародавніх єгиптян: математика, астрономія, медицина.</p>					
<p>Тема 3. Трипільсько-кукутенська цивілізація</p> <p>1. Основні підходи до вивчення цивілізації Трипілля-Кукутені.</p> <p>2. Дискусійні питання становлення, розвитку та занепаду.</p> <p>3. Етнокоріння Трипілля-Кукутенії.</p> <p>4. Етапи історичного розвитку.</p> <p>5. Матеріальна культура.</p> <p>6. Мистецтво і культура. Вірування та міфологія. Писемність.</p> <p>7. Менталітет представників цивілізації Трипілля-Кукутені.</p>	лекція.	13; 14; 15	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 0 год. практ., 8 год. сам.	5%	Відповідно до розкладу навчання
<p>Тема 4. Стародавня Індія</p> <p>1. Вплив природно-кліматичних умов на формування та розвиток цивілізації Стародавньої Індії.</p> <p>2. Основні етапи історичного розвитку.</p> <p>3. Варново-кастовий поділ давньоіндійського суспільства.</p> <p>4. Релігія в духовному житті індійців: ведизм, буддизм, джайнізм, індуїзм.</p> <p>5. Архітектура та мистецтво Стародавньої Індії.</p> <p>6. Основні досягнення давньоіндійської цивілізації. Вплив Стародавньої Індії на країни Центральної та Східної Азії.</p>	лекція/ практ. зан.	4; 12; 16; 20; 25	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. практ., 8 год. сам.	10%	Відповідно до розкладу навчання

<p>Тема 5. Стародавній Китай</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природно-географічні та історичні умови розвитку китайської цивілізації. 2. Гіпотези походження Китайської цивілізації. 3. Етапи розвитку Давньокитайської цивілізації. 4. Досягнення матеріальної і духовної культури. 5. Писемність, мова та освіта Стародавнього Китаю. 6. Наукові знання та винаходи. 7. Архітектура Стародавнього Китаю. 8. Правові, етичні і релігійно-міфологічні уявлення. 9. Роль і місце давньокитайської цивілізації у світовій історії. 	лекція/ практ. зан.	3; 12; 20	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. практ., 8 год. сам.	5%	Відповідно до розкладу навчання
<p>Тема 6. Стародавній Іран</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи історичного розвитку Стародавнього Ірану. 2. Архітектура Стародавнього Ірану: загальні риси, основні пам'ятки, стильові особливості. 3. Релігійно-світоглядні уявлення. 4. Правова система. 5. Значення цивілізації Стародавнього Ірану. 	лекція	12; 16; 25	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 0 год. практ., 8 год. сам.	5%	Відповідно до розкладу навчання
<p>Тема 7. Антична Давньогрецька цивілізація</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природно-кліматичні та геополітичні чинники розвитку античного (давньогрецького, елліністичного) світу. 2. Періодизація античності. 3. Характерні риси та особливості Афіньської демократії. 4. Жінка в давньогрецькому суспільстві. 5. Афіньський поліс: політичний та соціально-економічний устрій. 6. Освіта та наукові досягнення Стародавньої Греції. 7. Давньогрецька міфологія. 	лекція/ практ. зан.	1; 6; 17; 25	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. практ., 8 год. сам.	5%	Відповідно до розкладу навчання

<p>8. Архітектура та мистецтво Давньогрецької цивілізації. Стилiстичні особливості архітектури та мистецтва Стародавньої Греції.</p> <p>9. Скульптура та кераміка Стародавньої Греції.</p> <p>10. Значення давньогрецької цивілізації.</p>					
<p>Тема 8. Антична Давньоримська цивілізація</p> <p>1. Етапи історичного розвитку Давньоримської цивілізації.</p> <p>2. Світогляд та духовний світ стародавніх римлян.</p> <p>3. Римське громадянське суспільство: соціальна структура та особливості.</p> <p>4. Наука та технології Стародавнього Риму.</p> <p>5. Архітектура Стародавнього Риму: основні типи будівель, об'єкти інфраструктури, визначні пам'ятки.</p> <p>6. Скульптура та рельєф Стародавнього Риму. Живопис Стародавнього Риму.</p> <p>7. Театр Стародавнього Риму.</p> <p>8. Культурно-історичне значення римського права.</p> <p>9. Значення Давньоримської цивілізації для розвитку людства.</p>	<p>практ. зан.</p>	<p>3; 6; 11; 12; 17; 25</p>	<p>Відповідно до методичних рекомендацій, 0 год. л., 2 год. практ., 10 год. сам.</p>	<p>5%</p>	<p>Відповідно до розкладу навчання</p>
<p>Тема 9. Візантійська середньовічна цивілізація</p> <p>1. Візантія як цивілізаційний простір.</p> <p>2. Етапи формування візантійської історії.</p> <p>3. Держава імперського типу як основа Візантійської цивілізації.</p> <p>4. Візантійська модель феодалізму.</p> <p>5. Культурно-історичний феномен ідеології «візантизму», її головні ознаки.</p> <p>6. Роль релігії у розвитку візантійської цивілізації.</p> <p>7. Столиця імперії Константинополь: зовнішній вигляд, архітектура, населення.</p> <p>8. Падіння Константинополя 1453 р.</p>	<p>лекція/ практ. зан.</p>	<p>3; 11; 12</p>	<p>Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. практ., 8 год. сам.</p>	<p>5%</p>	<p>Відповідно до розкладу навчання</p>

та його цивілізаційні наслідки.					
<p>Тема 10. Західноєвропейська середньовічна цивілізація</p> <p>1. Епоха Середньовіччя (V–XV ст.): особливості, етапи.</p> <p>2. Становлення соціальної структури феодального суспільства.</p> <p>3. Корпоративні групи у середньовічному суспільстві.</p> <p>4. Людина епохи Середньовіччя: страхи, вірування, хвороби, тривалість життя.</p> <p>5. Середньовічне європейське місто: зовнішній вигляд, організація управління, населення, соціальні контрасти.</p> <p>6. Архітектура ранньохристиянського і дороманського періодів (V–X ст.).</p> <p>7. Архітектура Західної Європи романського періоду (XI–XII ст.).</p> <p>8. Готична архітектура Західної Європи (XIII–XIV ст.).</p> <p>9. Середньовічні замки Західної Європи (X–XV ст.).</p> <p>10. Університет – головний здобуток західноєвропейської цивілізації.</p> <p>11. Християнська релігія та церква в житті середньовічної Європи.</p> <p>12. Кризи західноєвропейського середньовічного суспільства: особливості і наслідки.</p>	лекція/ практ. зан.	7; 11; 24	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. практ., 8 год. сам.	10%	Відповідно до розкладу навчання
<p>Тема 11. Західноєвропейська цивілізація Нового часу</p> <p>1. Загальна характеристика епохи Відродження: періодизація, специфіка та суперечності.</p> <p>2. Технічний прогрес, міське життя, освіта та наука епохи Відродження.</p> <p>3. Створення академій та початок академічного руху у Європі.</p>	лекція/ практ. зан.	3; 8; 11	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 4 год. практ., 6 год. сам.	10%	Відповідно до розкладу навчання

<p>4. Мистецтво епохи Відродження та його найвідоміші представники.</p> <p>5. Архітектурні шедеври Ренесансу.</p> <p>6. Література епохи Відродження.</p> <p>7. Великі географічні відкриття та їх роль у розвитку людства.</p> <p>8. Передумови та причини Великих географічних відкриттів.</p> <p>9. Головні географічні відкриття кінця XV–XVI ст.</p> <p>10. Значення Великих географічних відкриттів, їх вплив на західноєвропейську цивілізацію.</p> <p>11. Європейська архітектура Нового часу – основні архітектурні стилі, визначні пам'ятки.</p> <p>12. Реформація: загальна характеристика явища і процесу. Протестантизм. Лютеранство. Кальвінізм. Цвингліанство. Анабаптизм.</p> <p>13. Вплив протестантизму на долю європейської цивілізації.</p> <p>14. Характерні риси епохи Просвітництва. Естетика Просвітництва.</p>					
<p>Тема 12. Доколумбові цивілізації Центральної та Південної Америки</p> <p>1. Поняття «цивілізації Доколумбової Америки».</p> <p>2. Специфіка історичного процесу Нового Світу.</p> <p>3. Типологія та специфіка цивілізацій Доколумбової Америки.</p> <p>4. Майя: культурно-історичний образ, культурний спадок.</p> <p>5. Ацтеки: розташування, спосіб життя, світосприйняття, культурна спадщина.</p> <p>6. Імперія інків.</p> <p>7. Архітектура Стародавньої Америки: типи пам'яток, основні артефакти, стильові особливості.</p>	самост. опрацюв.	12; 23; 26	Відповідно до методичних рекомендацій, 0 год. л., 0 год. практ., 10 год. сам.	5%	Відповідно до розкладу навчання
<p>Тема 13. Індустріальна цивілізація XIX–XX ст.: загальносвітові</p>	практ. зан.	8; 9; 23; 27	Відповідно до методичних рекомендацій,	5%	Відповідно до розкладу навчання

<p>тенденції, регіональні особливості розвитку</p> <p>1. Буржуазні революції й створення передумов виникнення індустріального суспільства як основи західноєвропейської цивілізації сучасного типу (XVII–XIX ст.).</p> <p>2. Роль та значення Великої французької революції (1789–1799) в історії західноєвропейської цивілізації.</p> <p>3. Становлення та розвиток індустріального суспільства (XIX ст.).</p> <p>4. Європейська освіта і наука в другій пол. XVIII–XIX ст.</p> <p>5. Промислова революція.</p> <p>6. Світові війни і криза індустріального суспільства (перша пол. XX ст.).</p> <p>7. Основні політико-ідеологічні доктрини XX ст.: лібералізм, консерватизм, соціалізм, комунізм, фашизм, націоналізм.</p>			0 год. л., 2 год. практ., 10 год. сам.		
<p>Тема 14. Арабо-ісламський світ та цивілізаційний процес</p> <p>1. Домусульманська Аравія.</p> <p>2. Історичні умови зародження ісламської цивілізації.</p> <p>3. Іслам – основа арабської цивілізації.</p> <p>4. Коран – священна книга мусульман.</p> <p>5. Арабський халіфат.</p> <p>6. Соціально-політичні та економічні особливості арабо-ісламської цивілізації.</p> <p>7. Характерні риси мусульманського світогляду.</p> <p>8. Вплив арабо-ісламської цивілізації на Європейський континент та світовий цивілізаційний процес.</p>	лекція/ практ. зан.	21; 22; 29	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. практ., 8 год. сам.	5%	Відповідно до розкладу навчання
<p>Тема 15. Постіндустріальні суспільства та технологічні цивілізації: взаємозалежності та протиріччя</p>	лекція/ практ. зан.	19; 23; 27	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. практ., 8 год. сам.	5%	Відповідно до розкладу навчання

<p>1. Постіндустріальне (інформаційне) суспільство та його вплив на розвиток культури.</p> <p>2. Розвиток науки і техніки в другій половині ХХ ст.</p> <p>3. Науково-технічна революція (НТР). Негативні наслідки НТР.</p> <p>4. Інтеграційні процеси у Європі в другій пол. ХХ – на поч. ХХІ ст.</p> <p>5. Європейський Союз</p> <p>6. Особливості цивілізаційного розвитку «нових індустріальних економік» (на прикладі держав Азіатсько-Тихоокеанського регіону).</p> <p>7. Цивілізаційний шлях держав Латинської Америки.</p>					
<p>Тема 16. Підсумки. Цивілізаційні та культурні перспективи розвитку людства</p> <p>1. Перехід до постіндустріальної цивілізації.</p> <p>2. Основні тенденції цивілізаційного розвитку сучасного світу.</p> <p>3. Глобалізація: сутність, основні ознаки.</p> <p>4. Суперечності глобалізації та її моделі.</p> <p>5. Глобальні проблеми людства: причини виникнення та можливі шляхи подолання.</p> <p>6. Місце і роль України в глобалізаційних процесах.</p>	лекція/ практ. зан.	19; 23; 27	Відповідно до методичних рекомендацій, 2 год. л., 2 год. практи., 4 год. сам.	5%	Відповідно до розкладу навчання
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Форми контролю знань студентів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поточний та модульний (підсумкова контрольна робота); • підсумковий семестровий (екзамен). <p>Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться у відповідну національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FХ, F).</p> <p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на</p>				

	<p>практичних заняттях. Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи (питома вага оцінки – 70%).</p> <p>Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в університеті у формі іспиту. На підсумковий семестровий контроль виносяться питання, що передбачають перевірку розуміння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому та рівня сформованості відповідних компетентностей після опанування курсу. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 30 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота включає 3 блоки завдань за тематикою курсу.
Практичні заняття	Поточні оцінки, які отримуються під час практичних занять, сумуються.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студентам, які мають пропуски, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.
8. Політика курсу	
<p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски лабораторних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.</p>	
9. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Балух В.О. Історія Стародавньої Греції : курс лекцій. Чернівці : Золоті литаври, 2001. 420 с. 2. Бардески К.Д. Месопотамия: колыбель человечества / пер. с итал. Москва : Ниола-Пресс; 000 «Издательский дом «Вече», 2008. 128 с. 3. Блохина И.В. Архитектура. Всемирная история архитектуры и стилей. Москва : АСТ, 2014. 400 с. 4. Бонгард-Левин Г.М. Древняя Индия. История и культура. Санкт-Петербург : Алетейя, 2001. 288 с. 5. Бродель Ф. Грамматика цивилизаций / пер. с фр. Б.А. Ситников. Москва : Издательство «Весь Мир», 2008. 552 с. 6. Вейс Г. История цивилизации: архитектура, вооружение, одежда, утварь : Иллюстрированная энциклопедия в 3-х т. Т. 1.: Классическая древность (до IV в.). Москва : Изд-во ЭКСМО-Пресс, 1998. 752 с. 7. Вейс Г. История цивилизации: архитектура, вооружение, одежда, утварь : Иллюстрированная энциклопедия в 3-х т. Т. 2.: «Темные века» и Средневековье (IV–XIV вв.). Москва : Изд-во ЭКСМО-Пресс, 1998. 600 с. 	

8. Вейс Г. История цивилизации: архитектура, вооружение, одежда, утварь. Т. 3.: Новое время (XIV–XIX вв.). Москва : Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. 768 с.
9. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки 1918–1945 рр. : підручник для вузів / 2-ге вид., доп., перероб. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2003. 472 с.
10. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2002 роки) : навч. посіб. для студ. іст. спец. вищ. навч. закл. Київ : Либідь, 2004. 622 с.
11. Дейвіс Н. Європа. Історія / 2-ге вид. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 1463 с.
12. Древние цивилизации / под общ. ред. Г.М. Бонгард-Левина. Москва : Мысль, 1989. 479 с.
13. Енциклопедія Трипільської цивілізації : В 2-х т. Т. 1, Кн. 1 / гол ред. М.Ю. Відейко ; Міністерство культури і мистецтв України; Державне підприємство Книжкова палата України ім. Івана Федорова; Національна комісія України у справах ЮНЕСКО; Корпорація «Індустріальна спілка Донбасу»; ЗАТ «Петроїмпекс». Київ, 2004. 703 с.
14. Енциклопедія Трипільської цивілізації : В 2-х т. Т. 1, Кн. 2 / гол ред. М.Ю. Відейко ; Міністерство культури і мистецтв України; Державне підприємство Книжкова палата України ім. Івана Федорова; Національна комісія України у справах ЮНЕСКО; Корпорація «Індустріальна спілка Донбасу»; ЗАТ «Петроїмпекс». Київ, 2004. 320 с.
15. Енциклопедія Трипільської цивілізації : В 2-х т. Т. 2 / гол ред. М.Ю. Відейко ; Міністерство культури і мистецтв України; Державне підприємство Книжкова палата України ім. Івана Федорова; Національна комісія України у справах ЮНЕСКО; Корпорація «Індустріальна спілка Донбасу»; ЗАТ «Петроїмпекс». Київ, 2004. 655 с.
16. История древнего мира. Кн. 1: Ранняя древность / под ред. И.М. Дьяконова, В.Д. Нероновой, И.С. Свенцицкой ; изд. 3-е, исправл. и доп. Москва : Наука, 1989. 470 с.
17. История древнего мира. Кн. 2: Расцвет древних обществ / под ред. И.М. Дьяконова, В.Д. Нероновой, И.С. Свенцицкой ; изд. 3-е, исправл. и доп. Москва : Наука, 1989. 572 с.
18. История древнего мира. К. 3: Упадок древних обществ / под ред. И.М. Дьяконова, В. Д. Нероновой, И.С. Свенцицкой ; изд. 3-е, исправл. и доп. Москва : Наука, 1989. 407 с.
19. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2002) : навчальний посібник. Вінниця : Фоліант, 2003. 560 с.
20. Крижанівський О.П. Історія Стародавнього Сходу : підручник / 2-ге вид., стереотип. Київ : Либідь, 2002. 592 с.
21. Очерки истории исламской цивилизации: в 2-х т. Т. 1. / под общ. ред. Ю.М. Кобищанова. Москва : РОССПЭН, 2008. 936 с.
22. Очерки истории исламской цивилизации: в 2-х т. Т. 2. / под общ. ред. Ю.М. Кобищанова. Москва : РОССПЭН, 2008. 776 с.
23. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації: соціокультурний розвиток людства : навч. посібник. Київ : Либідь, 2001. 360 с.
24. Средневековая Европа глазами современников и историков. Ч. 2. Европейский мир X–XV вв. / Серия «Всемирная история и культура глазами современников и историков». Москва : Интерпракс, 1995. 384 с.
25. Тимофієнко В.І. Історія архітектури Стародавнього світу : підручник для вузів. Київ : Наук. думка, 2006. 512 с.
26. Тойнби А.Дж. Постигание истории : сборник / пер. с англ. Москва : Прогресс, 1991. 736 с.
27. Фергюсон Н. Цивілізація. Як Захід став успішним / пер. з англ. В. Циба. Київ : Наш формат, 2018. 488 с.

- 28.Хантингтон С. Столкновение цивилизаций. Москва : АСТ, Мидгард, 2007. 576 с.
- 29.Ходжсон М. История ислама: Исламская цивилизация от рождения до наших дней. Москва : Эксмо, Наше слово, 2013. 1088 с.
- 30.Kemp В. Ancient Egypt: anatomy of a civilization. New York : Routledge Taylor&Francis Group, 2006. 222 p.

Викладач _____ Великочий В.С.

Викладач _____ Зарічняк А.П.